

СТАНОВИЩЕ

на проф.дпн Дора Левтерова, ПУ „Паисий Хилендарски”

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на СУ „Св.Климент Охридски“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – логопедия)

Тема на дисертационния труд: *„Развитие на фонологичното осъзнаване и бързото назоваване при деца, носители на българския език”*

Автор на дисертационния труд: *Катерина Атанасова Щерева*

Научни ръководители: *доц.дфн Юлияна Стоянова*

доц. д-р Нели Василева

1. Актуалност на проблема

Разработваната проблематика по своята същност има интегрален характер, защото интерпретира различни парадигми и подходи в опит да се дешифрират проблеми от логопедичната практика и да им се даде научно обяснение. Актуалността на дисертационния труд авторката обосновава с необходимостта от „разработването на унифицирано изследване и извеждане на определени закономерности във връзка с разширяването на диагностиката и поручванията за подходящи интервенции при малките деца с нарушена металингвистична способност”. Изключителна ценност на дисертационния труд е че се разработва от действащ логопед, който има възможност самостоятелно да апробира научните търсения в конкретната си професионална дейност.

2. Познаване на проблематиката от докторанта.

Докторантът познава базисната проблематика. Общият брой литературни източници е 158, от които 49 на български език и 109 на английски език.

3. Характеристика на дисертационния труд

В количествено и структурно отношение представения дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за докторска дисертация.

Дисертацията е структурирана във Въведение в проблема; Първа глава: теоретичен обзор, Втора глава: Методология на изследването, Трета глава: Резултати от изследването, Четвърта глава: Обобщения и изводи; Заключение; Приноси; Литература. Използван е стандартен формат на страниците, всичко 192 страници текст на дисертацията и 9 страници

приложения, в които са представени осведомително писмо до родители/настойници; картинен тест за фонологично осъзнаване и текстове за четене.

4. Методика и организация на изследване.

Методологията на изследване е представена във втора глава като логично продължение от теоретичния обзор в първа глава. Целите, задачите и хипотезите на изследването са представени в оригинален дизайн с превес на качествено прецизиране над количествената фактология. Изведените 12 хипотези изглеждат на пръв поглед претенциозно, но в хода на изследването, резултатите и тяхната интерпретация намират доказателственост, идеосинкретичност и финална обобщеност.

В методологията на изследване в табличен и описателен модел са представени изследваните деца, общо 227 от 2-а, 3-та група, подготвителен и първи клас. Изследваните деца не са контрабалансираны по пол.

Инструментариумът на изследването е представен прецизно и съобразно видовете задачи на фонологичното осъзнаване. Специално внимание е отделено на тестовата батарея с 16 субтеста, приложени с авторски адаптации. Детайлно е описана процедурата за набиране на данни. Приложена е програмата SPSS Statistics 15.

В дисертационния труд, докторантката успява да получи достоверни доказателства за издигнатите 12 хипотези. Анализът на резултатите от изследването е богато онагледен с таблици и графики. Логично следва заключението, че наборът от индикатори за определяне на нарушенията в четенето трябва да включва фонологично осъзнаване и бързо назоваване, като база за избор на стратегии за интервенция и ранна идентификация при деца с риск от дислексия.

5. Приноси на дисертационния труд.

Приносите могат да се очертаят в три групи:

- *с теоретико-методологичен характер* – мащабно и обхватно теоретично проучване на проблематиката за осъзнаване на езика от децата, и в частност фонологичното осъзнаване; констатиране и описание на наличие на специфични процеси в развитето на фонологичното осъзнаване при децата.

- *с теоретико-приложен характер* – прецизира се, че фонологичното осъзнаване и бързото назоваване са ясно очертани компоненти на металингвистичното осъзнаване и са предиктори за удвояване на четенето. В този план могат да намерят приложения в процеса на превенция, диагностика и терапия на дислексията.

- *с приложен характер* – предложени са разработените: тестови инструмент „Картинен тест за изследване на фонологичното осъзнаване”, който може да се прилага в логопедичната практика като

диагностично и терапевтично средство; теста за бързо автоматично назоваване.

6. Публикации по темата на дисертационния труд.

Авторката е представила 10 публикации по темата на дисертационния труд, като 2 от тях са на английски език и осем на български език, всичките представени в реномирани издания.

7. Оценка на автореферата.

Авторефератът вярно и точно отразява дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Личният принос на **Катерина Щерева** в проведеното дисертационно изследване и за получаване на съответните научни, научно-приложни и приложни резултати, не могат да се подлагат на съмнение.

Представените документи към процедурата, дисертационният труд и автореферат, отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св.Климент Охридски“.

Качеството на дисертационния труд и автореферата, постигнатите резултати и приноси, и тяхното популяризиране, ми дават основание да изразя *положителна оценка* относно присъждането на образователната и научна степен „доктор” на СУ „Св.Климент Охридски“ на **Катерина Атанасова Щерева**.

В *заключение, убедено* предлагам на Уважаемото Научно жури *да присъди образователната и научна степен „доктор” на Катерина Атанасова Щерева* в областта на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – логопедия)

08.09.2011 г.
гр. Пловдив

.....
/проф.дпн Дора Левтерова/